

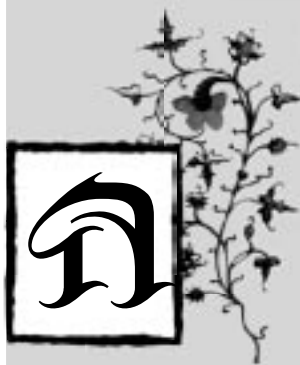
בוא

הרב יוסף רדינסקי

רב הקהילה
האורתודוקסית
המאוחדת
ביוסטון, טקסס.

ספר זה "הגיוני תורה" הינו תמצית וריכוז מפעל חיי בתשעה כרכים, בהם הדרשות שדרשתי במשך שלושים שנה בקהילתי, אשר ביוסטון, טקסס. השתדלתי לחשוף ולברר את ערכי היסוד של היהדות, כפי שהם מצויים בתורת ה' ולהגישם כפי שערכים אלה מתיחסים לעולמנו אנו. מגמתי הייתה להבליט את אוצרות הרוח הנצחיים החבויים בין השיטין וזאת במושגים בני ימינו. התאמצתי להראות שערכי היהדות ממלאים את חיינו ברוחניות ומאפשרת לכל אדם להתפתח ולגדול. השתדלתי גם להראות שתורת ישראל נוסכת בנו כוחות רוחניים המאפשרים לנו להתגבר על מכשולים. הנני אסיר תודה לרב שמעון בן-אלישע, שנטל על עצמו את המשימה לרכז ולתמצת את אוסף דרשותי בתשעה כרכים לידי ספר אחד בלשון הקודש. מובן שלא ניתן היה לכלול את הכל, אך הוציא מתחת ידיו דבר שלם, הכולל את עיקר הגיגי, וזאת בלשון צחה, ראויה למעין התורני. יברכהו ה' ויזכה להפיץ תורה ויראה עד בוא הגאולה השלמה. אמן.

שלמי תודה גם לידידי הרב יהודה בורר, שהתפעל מן העמקות והנחיצות שבדרשותיי והפציר בי שמן הראוי להגישם גם לקורא העברי. במרץ רב הוא ליווה את מפעל התרגום מראשיתו ועד לסיומו והדפסת הספר. אני תקוה שכל קוראי הספר ימצאו בו ענין ושהלימוד והעיון בו ירחיב את האופק היהודי רוחני שלהם. תפילתי לבורא עולם שספרי זה יתרום להבנה שערכי היהדות מעשירים את חיינו של היהודי ומאפשרים לו לחיות חיים מלאים ומאושרים יותר. וכך תתחזק ההכרה שתורתנו הנה עץ החיים ואורו של עולם.
תם ונשלם השבח לבורא עולם.

קדמה

שמעון בן-אלישע

"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר"

(אסתר ח)

אמר רב יהודה:

"אורה" - זו תורה.

"שמחה" - זה יום טוב

(מגילה ט"ז)

אודה ה' בכל לבב על שזיכני לעסוק במלאכת העריכה והתרגום של מאמריו של הרב יוסף ראובן רדינסקי שליט"א על התורה ועל הימים-טובים. ברוך ה' שזיכנו ברוב חסדו להתחיל במצווה ואף לברך על המוגמר. המלאכה ארכה יותר משנה. לפני היו מונחים תשעת הכרכים של ספריו של הרב רדינסקי Torah Concepts ועוד חומר רב שטרם יצא לאור, בהם אצור עמל חיים של עשרות שנים בהרבצת תורה ובהנהגה רוחנית של קהילה יהודית אורתודוקסית חשובה בארה"ב. בכל אחד מתשעת הספרים מובאות דרשות על כל פרשות השבוע והמועדים, אותם נשא הרב רדינסקי בפני אנשי קהילתנו ביוסטון, טקסס וגם העלה אותם על הדפוס. המשימה שהוטלה עלי נראתה במבט ראשון בלתי אפשרית: למצות את כל האוצר הגדול הזה אל ספר אחד בגודל סביר. במבט שני התחוור לי שהמשימה אינה רק נראית בלתי אפשרית, אלא היא אכן כזו. לא עמדתי בה. הספר המונח לפניכם אינו תמצית תורתו של הרב רדינסקי. אי אפשר - אין זה בכוחי, על כל פנים - לתמצת בספר אחד את כל שפע הרעיונות העשירים והמגוונים המצויים בחומר המקורי. עם זאת, ניסיתי לכלול בספר זה את הרעיונות והמסרים שעליהם שם הרב המחבר דגש רב יותר. קיוויתי שעל ידי כך אעביר במהדורה העברית את התכנים העיקריים שהרב ביקש להעביר לקהל שומעיו וקוראיו. איני יודע באיזו מידה הצלחתי.

זכיתי ונולדתי, גדלתי, התחנכתי ולמדתי תורה במדינת ישראל. תודה לאל, כל פסיעות שפסעתי היו בארץ אשר המהלך ארבע אמות בה זוכה לחיי העולם הבא וכל נשימות שנשמתי היו מאווירא דארץ ישראל דמחכימא. זכיתי לשמוע דברי אלוקים חיים מבחירי צדיקיא המרביצים תורה לבני

ציון המסולאים בפז בירושלים ובבית-אל, מקום מגורי. עבורי, ההתוודעות אל תורת חוץ-לארץ היתה חוויה מאלפת. בדרשותיו של הרב רדינסקי ראיתי איך אפשר להביא את אורה של תורה גם אל שיפולי ארץ, אל היושבים בארעא חשוכא דאמריקא. מלאכה זו גופא תורה שלמה היא ולימוד היא צריכה. מתוך הבאר העמוקה של מסורת ישראל דולה הרב מים חיים להשקות עם צאן קדושים האובדים בארץ אשור, לבל ישתו מהמים הרעים המצויים שם. ביד אמן מביא הרב רדינסקי את שומעי לקחו להיווכח בנצחיותה של התורה, בחיוניותה הבלתי פוסקת ובשייכותה התמידית למאורעות המקום והשעה. בכשרון ההסברה המיוחד שלו מתווה הרב את הדרך לחיות חיים נאמנים לעם ישראל ולתורת ישראל, ללא צורך להכחיש או להפסיד מאומה מהטוב שיש לעולם המערבי המודרני להציע.

תורתו של הרב רדינסקי ערוכה בקשר ובקשב לפעילות הלב של שומעיו. אין הוא פונה אליהם ממגדל השן של ארון הספרים היהודי, אלא מתוך הנושאים והבעיות המעסיקים אותם בחייהם האישיים. חשיבות רבה רואה הרב רדינסקי בהסבר אודות ערכה של המשפחה היהודית. רבות משיחותיו נוגעות בעקרונות החשובים של חיי זוגיות וחיי משפחה תקינים, של חינוך ילדים ושל התמודדות אמיצה, איתנה ומפוכחת עם האתגרים התרבותיים של העולם המערבי. הכל מוגש בחיוניות ובחינוניות, באופן המתאים לקורא המשכיל בן זמננו, המבקש לחיות בעולם המתקדם והמודרני לאור תורת הנצח של עם ישראל. למרות שבמקור נאמרו הדברים בפני יושבי חוץ לארץ, ראויים הדברים שישמעו לכל אדם ולכן ניסחתי אותם כך שיתאימו לכל יהודי, בין אם הוא חי בארץ הקודש ובין אם בחוץ לארץ.

הקורא ימצא תחת הכותרת של כל אחד מפרשות השבוע והחגים מאמר אחד או שניים. ככלל העדפתי שיהיה מאמר אחד בכל פעם, כשבכל מאמר כזה מופיעים דברים שהופיעו במקור בכמה ספרים. השתדלתי לקשר בין הנושאים באופן כזה שלכל מאמר יהיה מבנה הגמוני ושקריאתו תהיה קלה ושוטפת. במקומות שהרגשתי שהצמדת הנושאים עלולה להיות מאולצת ולא עניינית, העדפתי לפצל אותם לשני מאמרים.

אני מודה לרב רדינסקי שליט"א על הזכות להנות מהעיסוק בדברי תורתו ועל העידוד וההכוונה שקיבלתי ממנו במהלך העבודה. מברך אני אותו, ברכת הדיוט, שיזכה להוסיף להגדיל תורה ולהאדירה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא לאורך ימים ושנים רבות וטובות.

אני מודה לרב יהודה בורר שליט"א משיבת בית-אל, נציגו בארץ של הרב רדינסקי, איש חיל רב פעלים, על האמון שנתן בי בהפקידו בידי את מלאכת הקודש הזו ועל שהואיל לחלוק עמי הצעיר הדל מחכמתו ונסיונו העשירים.

אני מודה לאשתי, אשר כל אשר לי - ממנה ושלה הוא, שאפשרה לי להקדיש את זמני ומרצי למלאכה זו.

יהי רצון שיערבו דברי התורה הללו על קוראיהם ושומעיהם ונזכה כולנו ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה באהבה. צור ישראל יקום בעזרת ישראל ויפדה כנאומו יהודה וישראל, מציון תצא תורה ודר ה' מירושלים, במהרה בימינו אמן.

234	חקת	103	יתרו1
240	בלק	105	יתרו2
246	פינחס	109	משפטים1
252	מטות	113	משפטים2
258	מסעי	116	תרומה
265	ספר דברים	123	תצוה
266	דברים	129	כי תשא1
272	ואתחנן	132	כי תשא2
278	עקב	135	ויקהל1
283	ראה	138	ויקהל2
288	שופטים	141	פקודי
293	כי תצא1	147	ספר ויקרא
296	כי תצא2	148	ויקרא
299	כי תבוא	154	צו
304	נצבים-וילך	155	שמיני
310	האזינו	161	תזריע
315	וזאת הברכה	167	מצורע
321	חגי ישראל	173	אחרי מות
322	סליחות	179	קדשים
328	ראש השנה	185	אמר
334	יום הכיפורים	191	בהר
340	סוכות	197	בחקתי
346	שמיני עצרת	203	ספר במדבר
352	חנוכה	204	במדבר
358	פורים1	210	נשא
362	פורים2	216	בהעלתך1
366	פסח	220	בהעלתך2
374	יום העמצאות	222	שלח
380	שבועות	228	קרח

ת ו כ ן

9	ספר בראשית
10	בראשית1
13	בראשית2
16	נח1
19	נח2
22	לך-לך
26	וירא1
29	וירא2
32	חיי שרה
37	תולדות
44	ויצא1
48	ויצא2
51	וישלח
57	וישב1
61	וישב2
63	מקץ
69	ויגש
75	ויחי
81	ספר שמות
82	שמות1
85	שמות2
87	וארא
92	בא1
96	בא2
98	בשלח

A decorative border featuring a repeating pattern of stylized flowers and vines in a light gray color, positioned horizontally across the middle of the page.

צראשית

זקוקים לך, פשוט משום שאנו בני אדם ולא אלוהים.

האדם נברא יחידי. "ויצר ה' אלוהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה" (בז). אדם הראשון שולט בכל העולם. כל העולם מסור לו. "ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה" (בכ). נתינת שם למשהו משמעה ידע מוחלט של אותו אובייקט. לאדם הראשון היה ידע עמוק ועצום על טבע העולם. ואנו יודעים שידע זה כוח. "ויצו ה' אלוהים על האדם לאמור מכל עץ הגן אכול תאכל" (בטו) - ה' מתיר לו להנות מכל מה שיש לעולם להציע. והאדם אינו מאושר! מדוע? "ויאמר ה' אלוהים לא טוב היות האדם לבדו. אעשה לו עזר כנגדו" (ביח). הוא אומלל כי הוא בודד. עצוב לו לבדו. הוא חייב למצוא מוצא מהבדידות האקזיסטנציאלית שלו. הוא זקוק לרע, לחבר. והוא מקבל את חוה אשתו. עכשיו הוא שלם. עכשיו הוא שניים. עכשיו הוא ב'.

האימה שבמציאות האקזיסטנציאלית של בדידות מומחשת לנו ע"י חז"ל בתלמוד. חכמינו מספרים לנו על חוני המעגל, שנרדם ל - 70 שנה. כשהתעורר, לא פגש אף אדם מוכר. כולם כבר מתו. הוא הלך לביתו ומצא שם אנשים זרים שלא הכירו אותו ולא האמינו לו שהוא חוני. הוא שאל אותם: "האם בנו של חוני חי?" ענו לו שלא, אך בן-בנו חי. כשפגש חוני את נכדו, גם הוא סרב להאמין שזהו סבו והתייחס אליו בניכור. חוני הלך לבית המדרש והציג את עצמו, אך גם שם לא האמינו לו והתנכרו אליו. בודד ואומלל, לא ראה חוני טעם לחייו. הוא התפלל לה' שירחם עליו ויקח אותו מהעולם הזה וכך היה. מסקנת הגמרא היא נחרצת: "או חברותא או מיתותא". חיים של בדידות אינם חיים. כל אחד מאתנו, בעל ואישה, חייב לחוש הכרת תודה גדולה לבן הזוג שלו על כך שהוא גואל אותו מבדידותו.

הרמב"ם מנתח את טבע היחסים הבין-אישיים ומונה 3 רמות של חברות. הרמה הראשונה היא של קשר תועלתי. כל אחד מהחברים מרויח מהקשר ולכן כדאי לו לקיים אותו. זוהי שותפות "עסקית", בלי מחוייבות רגשית, והיא תמשיך להתקיים רק כל עוד שני הצדדים אמנם ממשיכים להפיק תועלת ממנו. יש בני אדם, לדאבונו אפילו בני זוג, שזהו אופי הקשר שלהם.

הרמה השנייה היא של חברות אמפטית, שיש בה השקעה והענקה רגשית. החברים

ראשית

ב' זה לא בדידות

"בראשית ברא אלוהים את השמים ואת הארץ:"

(בראשית א,א)

מדוע המילה הראשונה בתורה היא "בראשית" ולא "אלוהים"? למעשה, כשתורגמה התורה ליוונית, במאה ה-3 לספירה, תירגמו את הפסוק הראשון כך: "אלוהים ברא בראשית את השמים ואת הארץ". התוכן זהה ואפשר היה לנסח זאת כך, ובכל זאת לא כך בחר ה' לכתוב בתורה. יתרה מזו, מדוע התורה פותחת באות ב', האות השניה באלף-בית העברי, ולא באות א', האות הראשונה?

אני רואה תשובה אחת לשתי השאלות הללו. כידוע, לכל אות באלף-בית יש ערך מספרי, "גימטריה". א' בגימטריה זה 1, ב' זה 2. 1 זה יחיד, 2 זה רבים. ה' הוא אחד, בני אדם הם רבים. התורה בכוונה לא נפתחת עם המילה "אלוהים" כי התורה אינה ספר על אלוהים אלא עלינו. עניינה של התורה אינה איך ה' צריך לחיות בעולם אלא איך אנחנו צריכים לחיות בעולם. התורה היא המורה, ההוראה והאורה שמדריכה ומאירה את החיים האנושיים עלי אדמות. ה' הוא אחד יחיד ומיוחד והוא אינו זקוק לחברה. אנחנו איננו כן. אנחנו זקוקים זה לזה. אנחנו שייכים לאות ב', המסמלת את ההיזקקות ההדדית שלנו. אינך א'. אינך אלוהים. אתה זקוק לאחרים, כשם שאחרים

ראשית

אוהבים זה את זה ומספקים זה לזה גם את הצרכים הפסיכולוגיים והאמוציונליים שלהם. טוב להם ביחד. הם כנים, שמחים ומאושרים זה עם זה והחיים המשותפים קלים, נעימים ויפים יותר. חברות כזו מעשירה את החיים והיא עשויה להימשך זמן רב. רוב בני הזוג בעולם חיים כך.

החברות המעולה ביותר היא זו המבוססת על אידיאל משותף. החברים מחויבים לא רק זה לזה, אלא גם לרעיון אחד גדול, לערך מסוים המאחד אותם. הם משתתפים יחד כדי להשיג מטרה גדולה, חלום משותף. לכן כל אחד מהם מסוגל להתעלות יותר בקלות מעל הצרכים האישיים והדאגה האגואיסטית שלו אל טובת הזולת וטובת הכלל. התוצאה היא חיים שיש בהם את כל היתרונות של החברות האמפטיית, ובנוסף לכך הם מלאים תוכן רוחני וסיפוק אישי. זהו קשר של נצח. זהו הבסיס לקשר הנישואין בעם ישראל. "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד" (ב,כד).

חכמינו מעירים, שגם לפני יצירת האישה, אדם הראשון לא היה ממש בודד בעולם. היו המלאכים. הם יכלו לתת לו כל מה שיבקש, הוא יכל לשוחח איתם, לטייל איתם. מדוע הוא לא היה מאושר? למה הוא היה צריך את חוה? התשובה היא שהמלאכים לא היו צריכים ממנו דבר. הם לא היו זקוקים לו והוא לא יכל לתת להם דבר. אדם שאינו נותן הוא אדם אומלל. אתה רוצה להפוך מישהו לשונא שלך? תן לו הרבה ואל תאפשר לו לתת לך כלום. זה מה שקרה לאמריקה כשהיא רק נתנה לעולם ולא הסכימה לקבל כלום. התוצאה היתה "האמריקאי המכווער", השנוא. אתם רוצים להגביר את האהבה בחיי הנישואין שלכם? תן לה, תעניקי לו. אל תשאל מה בן-הזוג יכול לעשות בשבילך אלא מה אתה יכול לעשות בשבילו... ואל תשכח, שחלק מההענקה שלך צריכה להיות שתאפשר לו גם להעניק לך. לא בשביל עצמך אלא בשבילו ובשביל החברות שלכם. כי חברות טובה מאופיינת ע"י נתינה וקבלה. זה ה- ב'. א', אלוהים, רק נותן. אנחנו מקבלים ונותנים.

דת ומדע- סתירה?

"וייצר ה' אלוהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה:"
(בראשית ב, ז)

יש אנשים הסבורים שהדת והמדע עומדים בסתירה זה לזה ולכן עליהם לבחור בין תפיסת עולם תורנית ובין תפיסת עולם מדעית. למעשה, לא רק שאיננו צריכים לבחור בין האמת של התורה לאמת המדעית אלא שאסור לנו לעשות כן, מכיוון שהתורה והמדע אינם סותרים כי אם משלימים זה את זה.

ניקח למשל את תיאורית האבולוציה של דרווין. הרבה אנשים דתיים - יהודים ונוצרים - ראו בה את שיא הכפירה ולא יכלו לקבל אותה כי חשבו שהיא עומדת בסתירה לסיפור בריאת האדם בתורה. הרב אברהם יצחק הכהן קוק מסביר שתיאורית האבולוציה בעצם קרובה יותר מכל תיאוריה אחרת לפנימיות התורה ולסודות התורה על פי הקבלה. לא רק שאין סתירה, אלא שדרוויין מסביר במונחים מדעיים את מה שכתוב בדרך רמז בתורת הנסתר של הקבלה. על פי הקבלה, העולם הוא בן מיליארדי שנים. הקב"ה ברא הרבה עולמות והחריב אותם לפני שהוא ברא את העולם הזה. בראש השנה אנו מציינים את יצירת האדם כפי שאנו מכירים אותו כעת. על פי התלמוד היו בעולם 974 דורות לפני אדם הראשון. הכל מסתדר. ההערה היחידה שלנו בנוגע לדרוויניזם תהיה שהדברים כמובן לא נוצרו מעצמם ותהליכי